

Razvoj PTT prometa u kopri- vničko-đurđevačkoj Podravini

I.

Kolanje, odnosno prijenos vijesti bilo je jedan od važnih činilaca u razvoju ljudske civilizacije, a u raznim oblicima može se povijesno pratiti kroz prošlih oko pet tisuća godina. Iako je organizirani prijenos vijesti opstojao još kod Egipćana (oko 2300 godina p.n.e), pa zatim i kod drugih kulturnih naroda, kao što su bili Babilonci, Asirci, Perzijanci, Kinezi i drugi, ipak se računda da su začeci organiziranijeg kolanja vijesti i informacija u našim krajevima vezani za Rimljane, što znači za prva stoljeća naše ere. Konačno, sama riječ »posta« izvire iz latinskog izvornika, koji označava postaju za mijenjanje konja. I Podravinom, odnosno glavnom longitudinalnom vezom od Poetoviae (Ptuja), preko Ioviae Botivo (Ludbrega) prema Mursi (Osijeku) i dalje na dunavski limes, tekla je važna antička cesta, pa se s pravom može pretpostaviti da je i ovdje organizirana stalna ili povremena kurirska služba (cursus publicus).¹

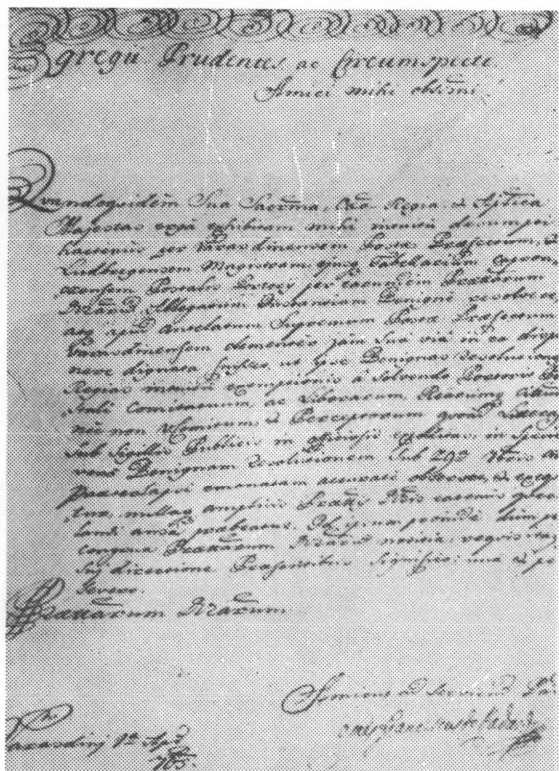
U toku ranog srednjeg vijeka, a uglavnom i sve do 12. i 13. stoljeća, čini se da zbog specifičnih i nepovoljnih ekonomskih i političkih odnosa, u našim krajevima nije bilo organiziranijih oblika prijenosa vijesti, a i kasnosrednjovjekovni dokumenti ponajviše šute o toj djelatnosti. Ipak, od kraja 15. odnosno 16. stoljeća, i prijenosa vijesti konačno dobiva organiziranije oblike i u ovom dijelu Evrope, pa ga sve više krasi karakteristični atributi pošte – ustaljenost, redovitost i sigurnost prijenos vijesti i pošiljaka. Dakako, važnost poštanske službe prvo je shvatila država, pa su organizirani oblici ponajprije vezani uz Beč i velike gradove, da bi se tek zatim širili prema provinciji. Razvijajući se snažno i kontinuirano od 16. stoljeća do danas, pošta je postala važan činilac u širenju civilizacije i kulture, odnosno društvenog razvoja u cjelini, ostvarujući svoj osnovni cilj – povezivanje svih naroda i zemalja svijeta.

Dvorska glasnička služba funkcionirala je u Beču još od kraja 15. stoljeća, koja je svoje stalne veze imala i s našim krajevima kao sastavnim dijelovima Habsburške monarhije. Te su veze bile osobito važne u 16. stoljeću kada s istoka prodiru Turci duboko zadirući u teritorij monarhije (od 1552. do 1684. Virovitica je bila u turskim rukama, a od 1600. do 1690. i zapadno položena Nagykanisza). Trebalo je tada gotovo svakodnevno održavati veze između prijestolnice i nemirne granice. Već tada država je poštansku službu prisvojila kao svoje

arendatorno pravo, pa obavljanje poslova kolanaj vijesti daje u zakup koncesionarima, koji su organizirali postaje i kurire.² Glavni koncesionari postali su već od tada članovi znamenite poštanske i grofovske obitelji Thurn-Taxis, za koje je vezan razvoj kolanja vijesti i u našim krajevima. Oni su organizirali poštansku službu na doista širokom evropskom prostoru: u Austriji, Francuskoj, Italiji, Španjolskoj, Švicarskoj, Poljskoj i Njemačkoj, te je vodili kroz nekoliko stoljeća. Tek krajem 19. stoljeća, pošta je u cjelini podržavljena, pa otađa imamo i prve poštanske zakone.³ Ovdje je vrijedno također spomenuti da je idejni tvorac poštanske marke naš čovjek – Slovenac Lovrenc Košir 1836, a da je marka prvi put primijenjena u praksi u Engleskoj 1840. godine.

Vojno-kurirska veza s Grazom i Bečom tekla je već u 16. stoljeću iz Zagreba preko Varaždina dalje na sjever i sjeverozapad, jer su vijesti o kretanjima Turaka i o stanju na hrvatskoj obrambenoj liniji bile i te kako važne i zanimljive za državnu vlast. Računa se da je takva kurirska veza između Zagreba i Beča (odnosno Graza) funkcionirala već od 1533. godine, a povremeni oblici i ranije.⁴ Upravo u vezi s funkcioniranjem ove kurirske službe, Tade Smičiklas je na temelju tadanjih dokumenata zaključio da začetke poštanske službe u Zagrebu treba vezati uz 1537. godinu, iako o kontinuiranom kolanju vijesti u to doba još ne može biti govora.⁵

Vijesti su se u to doba prenosile kurirskom službom na konjima, ali je u 16. pa i 17. stoljeću u našim krajevima teško govoriti o stalnosti i redovitosti tih veza, već je realnije zaključiti da su one bile povremene, odnosno da su imale gustinu održavanja prema potrebama trenutka i događaja. Dokumenti iz druge polovice 16. stoljeća, dakle u vrijeme maksimalnih prodora Turaka na zapad, govore o postojanju poštohoda u Slavoniji (odnosno u sjevernoj Hrvatskoj). Tako se, primjerice, 1580. godine u Slavonskoj krajini spominje postojanje 20 poštanskih konja, od kojih su tri bila stacionarna u Varaždinu (dva u Lepoglavi, itd.).⁶ Upravo uz funkcioniranje ovoga konjskog poštohoda, vezana je i zasad najstarija poznata vijest o funkcioniranju kolanja vijesti u Podravini. Radi se o postaji za mijenjanje konja u Ludbregu, u kojoj su Mira Ilijanić i Marija Mirković zapisale i ovo:

Faksimil dokumenta (iz Historijskog arhiva Varaždin) u kojem se već 1765. godine govori o pošti u Ludbregu i obavljanju poštanskih poslova od strane tabulata u Koprivnici (Tabellacium capronczensem)

»Uz obrtnike i trgovce pratimo od sredine 16. stoljeća i poštansku službu u Ludbregu, naravno usko vezanu uz potrebe granice zbog stalnog kontakta između vojnih posada na granici i središnje uprave u Grazu i Beču. Godine 1555. dobiva naime ludbreški poštar Ivan Pudogović za svoja dva konja po 20 forinti mjesečno za opskrbu. O smještaju te pošte prije druge polovice 18. stoljeća nažalost nemamo podataka, no za vrijeme oko 1775. možemo njezinu lokaciju u mjestu relativno točno odrediti, jer je ucrtana na karti naselja...«⁷ Na spomenutoj karti, pošta (Post H.) nalazi se u samom središtu Ludbrega, preko puta današnjeg župnog dvora.⁸

Uz obitelji Thurn-Taxis, značajni koncesionari poštanske službe u Hrvatskoj su i članovi obitelji Paar, pa se nakon mira na Žitvi 1606., odnosno od početka 17. stoljeća i određenog stabiliziranja turske granice, broj i sigurnost poštahodnih veza u civilnoj Hrvatskoj i Vojnoj krajini znatno povećava. Dapače, od 1605. uspostavlja se i povremena kurirska služba za kolanje vijesti između Beča i Carigrada, na kojoj liniji 1746. godine Marija Terezija uvodi redoviti poštahod dva puta mjesečno. Jedan od tih pravaca išao je i posve blizu Podravini: od

Beča preko Körmanda na Zalaegerszeg i Nagykaniszu, pa zatim preko Iharosa, Babocse i Szigetvara na Osijek i dalje prema jugoistoku.⁹

U sistemu izvještavanja i stalnih kurirskih veza vojne granice sa Grazom i Bečom posve sigurno nalazila se i Koprivnica. To tim više što je upravo Koprivnica bila operativno središte Vindiške krajine već u 16. stoljeću. Tu je bilo sjedište kapetana za sve podravske utvrde, a početkom 17. stoljeća ovamo seli i generalat, gdje ostaje sve do 1765. kada je inauguriran Bjelovar kao središte đurđevačko-križevačke granice. Logično je da u takvim prilikama grad Koprivnica mora imati svoju stalnu kurirsku službu, a pretpostavlja se da je postaja za izmjenu konja opstojala u samoj tvrđi, koja je uglavnom izgrađena sredinom 17. stoljeća. Nažalost, obilna arhivska građa o tom dobu, koja se uglavnom čuva u arhivu u Grazu još nije istražena, iako u tom fundusu valja očekivati i podatke o funkcioniranju poštanske službe u Koprivnici u to doba.¹⁰

II.

U marijaterzijanskom 18. stoljeću i u našim krajevima grade se na glavnim magistralnim i regionalnim pravcima tvrde makadamske ceste, što je imalo velikog utjecaja i na razvoj i proširenje poštanske službe. Tako se uz staru kurirsku poštansku službu na konjima, na glavnim pravcima ubrzo uvode i poštanske diližanse, koje su služile i za prijevoz putnika i prometanje poštanskih pošiljaka i vijesti. Dakako, obavljanje poštanskih usluga bilo je u izravnoj vlasnosti države, koja ih je davala u arendu (zakup). I u sjevernoj Hrvatskoj glavni organizatori poštanske službe bili su pod kontrolom obitelji Thurn-Taxis i Paar, a obavljanje poštanskih usluga davalo se po pojedinim točkama (naseljima) u zakup na temelju natječaja. Funkcioniranje pošte, odnosno određivanje tarifa i načina rada, već je uvelike regulirala posebnim odredbama sama država.¹¹

Glavno središte u organizaciji poštanske službe u sjeverozapadnoj Hrvatskoj bio je Varaždin, koji je jedno vrijeme (1767–1776) bio i glavni grad Hrvatske.¹² Ovdje se još od 16. stoljeća formira jedna od središnjih točaka za funkcioniranje kurirske poštanske službe na konjima, koja osobito jača u 18. stoljeću.¹³ Sredinom 18. stoljeća, a prema dokumentima iz Historijskog arhiva u Varaždinu, već nalazimo vijest i o kolanju poštanskih pošiljaka i preko Koprivnice. Naime, hrvatski ban grof Franjo Nadasdy obavještava 1. travnja 1765. godine magistrat grada Varaždina da je carica Marija Terezija naredila da pošta u Ludbregu i tabelar u Koprivnici ne naplaćuju poštarinu za korespondenciju između županija i drugih službenih upravnih jedinica.¹⁴ Dakle, tabelar u Koprivnici (Tabellacium capronczensem) tada ima već valjano organiziranu poštansku postaju, koja je najvjerojatnije imala svoje sjedište u jednoj od bivših vojničkih zgrada u samoj gradskoj utvrđi. Tu su se miješnjali konji, stanovali kuriri i čuvali pošiljke, a ova služba bila je u arendi nekog od uglednijih koprivničkih građana. U to doba gradi se i makadamska cesta dolinom Drave, na kontaktu kalničko-bilogorskog pobrda i pridravske ravni, pa se uvodi i poštansko-putnički promet pomoću poštanskih diližansi. To se dade zaključiti i iz naredbe Hrvatskog kraljevskog vijeća iz 1771. godine, kojom se magistratu grada Varaždina naređuje da popravi poštanski put prema Ludbregu.¹⁵

Potkraj vladavine carice Marije Terezije, kada je već izgrađena relativno gusta mreža makadamskih putova i u sjevernoj Hrvatskoj, dolazi do dosta naglog prošire-

Međuratna snimka ulice Pod pikom (danas Trg mladosti) u Koprivnici: strelicom je označena zgrada pravoslavne parohije u kojoj se nalazila pošta od početka ovoga stoljeća pa sve do 1951. godine

nja broja poštanskih linija, a na mnogima od njih uveden je promet poštanskim diližansama. To je zahtijevalo znatno čvršću i pouzdaniju mrežu poštanskih postaja, jer je valjalo zadovoljiti potrebe mijenjanja i timarenja konja, izrade i popravaka kočija, prometanja poštanskih pošiljaka, te uzdržavanje putnika. Upravo u to doba osnovana je stalna i valjano opremljena poštanska postaja i u Koprivnici, što se uzima i kao datum osnivanja kontinuiranog djelovanja pošte u našem gradu i Podravini. Naime, već početkom 1787. godine određeni su novi poštanski putovi (pravci) kroz zagrebačku, varaždinsku i križevačku županiju, jer dotadašnji nisu zadovoljavali potrebe sve većeg prometa putnika i poštanskih pošiljaka.¹⁶ Rješenjem broj 20401 od 5. lipnja 1787. tako je otvorena nova stalna poštanska linija (post-cours) na relaciji Zagreb– Dugo Selo – Vrbovec – Križevci – Koprivnica – Zakany – Nagykanisza.¹⁷ Vrsni poznavatelj koprivničke prošlosti, dr. Leander Brozović spominje 31. svibnja 1787. kao datum osnivanja koprivničke pošte, što je također moguće, jer postaja je vjerojatno počela djelovati nekoliko dana ranije od službene registracije.¹⁸

S obzirom da od 1. srpnja 1787. godine počinje funkcionirati i linija Zagreb – Osijek,¹⁹ Koprivnica se našla na važnom križištu poštanskih veza u sjevernoj Hrvat-

skoj. Tako se od druge polovice 18. stoljeća poštanski kuriri na konjima, kao i poštanske diližanse, iz Koprivnice saobraćale u pravcu Ludbrega i Varaždina na zapad, zatim u smjeru Križevaca i Zagreba na jug, u smjeru Legrada i Nagykanisze na sjever i u pravcu Novigrada, Virja, Đurđevca i Osijeka na istok. Na ovom istočnom kraku, koji je ranije vrlo slabo funkcionirao, potkraj 18. stoljeća osobito važna poštanska postaja postaje Virje, dok su se konji mijenjali i u Đurđevcu, te kasnije u Pitomači.²⁰ U to doba već je uspostavljena i stalna poštanska veza između Koprivnice i Bjelovara, koja se vezivala na podravski pravac kod Đurđevca, odnosno Novigrada Podravskog, odnosno na zagrebački smjer kod Križevaca.²¹

Podataka o obujmu i načinu poslovanja koprivničke pošte u to doba uglavnom nema, a niti pouzdano znano na kojoj lokaciji se nalazila. Brozović drži da je krajem 18. stoljeća pošta u Koprivnici nalazila u zidanoj prizemnici na tadašnjem Florijanskom trgu (danas Trg bratstva i jedinstva), koja je bila locirana odmah kraj zidanog mosta preko potočića koji je tuda tekao prema Dravskoj ulici.²² Kasnije, u prvoj polovici 19. stoljeća, koprivnička pošta seli na lokaciju na Banskom trgu (Villa Picque, danas Trg mladosti), gdje je djelovala u nekadašnjoj generalovoj kući. U toj lokaciji ima i dosta

logike, jer je Pod pikom održavano i poznato stočno sajmište, a tu se nalazilo i podosta važnih trgovačkih kuća. Posve na kraju 19. stoljeća, koprivnička pošta seli u kuću advokata Wolfa na uglu Gospodске (danas Ulica JNA) i Frankopanske ulice u samoj tvrđi, ali se već pred prvi svjetski rat opet nalazi Pod pikom – u zgradi nekadašnje pravoslavne parohije kraj kasno-barokne pravoslavne crkve izgrađene 1794. godine.²³ Ovdje je pošta poslovala sve do pedesetih godina ovoga stoljeća (točnije do 1951. godine), kada seli na današnju lokaciju.

Iz prve polovice 19. stoljeća poznata su nam i neka od imena poštanskih službenika u Koprivnici, odnosno arendatora u obavljanju poštanskih usluga. Kao zakupnik koprivničke pošte u 1809. godini spominje se Mijo Deker (Michael Decker postae magister in lib. reg. citis Caproncensis), zatim oko 1823. do 1834. godine Franciscus Bross, te 1834. godine Julija Drašković.²⁴ U doba razvijenog Ilirskog preporoda, koji je i u Podravini imao svoje brojne pristaše, u Koprivnici se kao arendatori pošta spominju članovi obitelji Vrančić, koji su odigrali važnu ulogu i u razvoju kulturnog i društvenog života u gradu. Naime, 1846. godine agilni Koprivničani osnivaju svoju narodnu čitaonicu (kasino), a u osnivanju te osnovne gradske kulturne ustanove imao je udjela i upravitelj pošte Ivan Vrančić. On je bio i suradnik Gajevih »Novina hrvatsko-slavonsko-dalmatinskih« u Zagrebu, u kojima objavljuje vijesti o radu koprivničke čitaonice.²⁵ Kasnije, 1852. druge godine spominje se kao arendator koprivničke pošte Julija Vrančić.²⁶

Sredinom 19. stoljeća počinje proces podržavljenja poštanske službe, a do kraja spomenutoga vijeka sve pošte i u sjevernoj Hrvatskoj postale su službene državne ustanove, dok su poslovanje i odnosi u pošti bili regulirani posebnim državnim zakonima. Kao važna privredna grana, pošta se u Jugoslaviji tretira od 1928. godine.²⁷ Na osnovi podataka koji su prikupljeni u PTT muzeju u Zagrebu, možemo dosta precizno rekonstruirati osnovne datume osnivanja (mahom) državnih pošta na području Podravine (odnosno teritoriju današnjeg OOUR-a PTT prometa Koprivnica). Prema tim podacima, pošta u Koprivnici počela je djelovati kao poštanski ured 1. siječnja 1858. godine (Brozović navodi da je koprivnička pošta postala državno vlasništvo 1883. godine),²⁸ a iste godine počinju raditi i poštanski uredi u Bjelovaru (1. siječnja), Križevcima (1. siječnja), Ludbregu (1. siječnja), Virju i Varaždinu. Zbog specifičnih potreba Vojne krajine, takav poštanski ured u Đurđevcu osnovan je nešto kasnije – 15. kolovoza 1849. godine.²⁹

U drugoj polovici 19. stoljeća osnovana je i većina ostalih poštanskih ureda na području koprivničko-đurđevačke Podravine. Ovdje navodimo datume osnivanja pošta na području OOUR-a PTT prometa Koprivnica abecednim redom: Drenovica Podravska 1928, Drnje 1. travnja 1873, Đelekovec 1. studenoga 1917, Đurđevac 15. kolovoza 1849, Ferdinandovac 1. lipnja 1893, Gola 11. siječnja 1884, Hlebine 22. listopada 1902. (prema nekim podacima 16. prosinca 1914), Kalinovac 16. lipnja 1926, Kloštar Podravski 11. siječnja 1891, Koprivnica 1. siječnja 1858, Kunovec 1950. (pošta je najprije djelovala kratko u Koprivničkom Ivancu), Koprivnički Bregi 21. ožujka 1928, Legrad 20. lipnja 1863, Molve 18. prosinca 1910, Mučna Reka 27. studenoga 1913, Novigrad Podravski 1. svibnja 1873, Peteranec 26. kolovoza 1913, Podravske Sesvete 1. studenog 1913, Rasinja 1. svibnja 1880, Sokolovac 20. siječnja 1872, Virje 1. siječnja 1858. i Ždala 11. rujna 1911. godine.³⁰

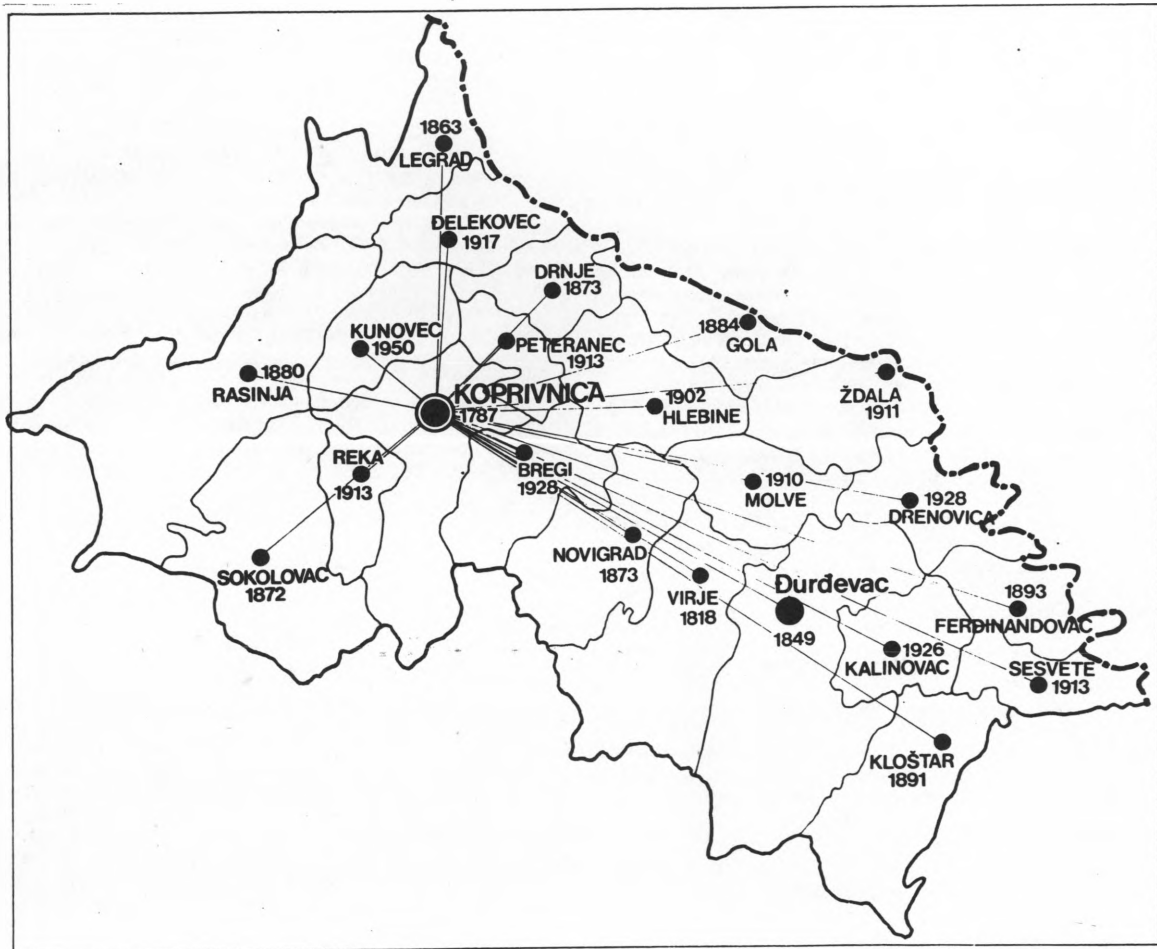
Ubrzo nakon svojeg pronalaska, i u pošte u sjevernoj Hrvatskoj uvodi se služba telegrafa – u Zagrebu je ona počela funkcionirati 28. studenoga 1850, a u podravskim poštama uglavnom do kraja 19. stoljeća.³¹ U pošti Koprivnica telegraf je proradio 6. rujna 1866. godine, da bi postupno bio uveden i u sve ostale pošte u koprivničko-đurđevačkoj Podravini. Raspoložemo s datumima osnivanja telegrafa u slijedećim podravskim poštama: Drnje 15. svibnja 1900, Đelekovec 1. studenog 1921, Đurđevac 16. prosinca 1874, Legrad 1. veljače 1871, Novigrad Podravski 24. studenog 1902. i Rasinja 15. travnja 1903. godine.³²

Tako u drugoj polovici 19. stoljeća Koprivnica postaje jedno od najvažnijih križišta prometnih silnica u sjevernoj Hrvatskoj. Ovdje se križaju makadamske ceste iz pravca Zagreba i Križevaca prema Legradu i Velikoj Kaniži (Kreutz-Legrader Landesstrasse) i dravskog smjera od Maribora i Varaždina prema Virovitici i Osijeku (Warasdin-Virovititzer Reichsstrasse), a grad dobiva pogotovo na važnosti nakon izgradnje željezničke pruge Zakany-Zagreb 1870. godine. S tim u vezi uvelike se razvijala i funkcija pošte, koja povećava obujam usluga u samoj koprivničkoj postaji, ali i kompletira mrežu poštanskih ureda u Podravini.³³

U sistemu tadanjeg funkcioniranja pošta, pogotovo do preorijentacije na željeznički prijenos pošiljaka, u Podravini su, uz centralno mjesto koprivničke pošte, osobito značenje imale pošte u Ludbregu, Virju, Đurđevcu, Pitomači, te Legradu, Novigradu Podravskom i Rasinji. Ove postaje bile su osobito važne zbog držanja i timarenja konja, koji su bili neophodni za održavanje prometa poštanskim dilžansama. Kovač navodi da je takva poštanska postaja opstojala, primjerice, u Virju već 1818. godine, a kao tadanji poštar spominje se Bartol Nabiač. Ta je pošta djelovala uz osmu kapetaniju Vojne krajine u Virju.³⁴ Pošta u Novigradu Podravskom otvorena je 1873, a »doprema i otprema poštanskih pošiljaka vršila se putem dvopreznog kolnog hoda Koprivnica-Gjurgjevac«. Prvi poštar u Novigradu Podravskom bila je Magdalena Sivoš.³⁵ Od 1870. pošta na relaciji od Zagreba prema Nagykaniszi počela se prevoziti željeznicom, na relaciji od Kloštra do Koprivnice od 1912, a na liniji od Koprivnice prema Ludbregu i Varaždinu tek od 1937. godine (kada su i izgrađene spomenute pruge).

Posve na kraju 19. stoljeća, odnosno u većini podravskih pošta početkom ovoga vijeka i u razdoblju između dvaju svjetskih ratova, uveden je i telefonski saobraćaj, koji se do danas razvio u osnovnu poštansku djelatnost. Upravo pošta u Koprivnici među prvima u sjevernoj Hrvatskoj dobiva ručnu telefonsku centralu s nekoliko brojeva – bilo je to 14. kolovoza 1891. godine. Sve ostale podravske pošte uvode telefon u ovom stoljeću: Drnje 1927, Đelekovec 12. prosinca 1940, Đurđevac 7. rujna 1912, Ferdinandovac 1931, Gola 1. srpnja 1921, Hlebine 20. svibnja 1940, Kalinovac 1. srpnja 1934, Kloštar Podravski 11. prosinca 1912, Legrad 1922, Molve 1931, Mučna Reka 1. kolovoza 1912, Novigrad Podravski 9. studenoga 1912, te Rasinja 1. lipnja 1924. godine.³⁶

Već u razdoblju između dvaju svjetskih ratova brojni poštanski radnici nosioci su naprednih društveno-ekonomskih ideja i pripadnici radničkih pokreta, SKOJ-a i KPJ. To se, dakako, odnosi i na područje sjeverne Hrvatske i Podravinu. Svoje klasno i revolucionarno opredjeljenje poštanski radnici pokazali su već 1919. godine, kada su u gotovo svim krajevima Hrvatske, pa tako i u Podravini, sudjelovali u poznatom i us-

Prostorni raspored pošta na području OOUR PTT prometa Koprivnica s naznačenim godinama osnivanja

pješno provedenom štrajku poštansko-brzovajnog osoblja. Bilo je to jedno revolucionarno razdoblje neposredno nakon prvoga svjetskoga rata, kada se narod nadao da će doći do ključnih klasnih promjena u društvu. U međuratnom razdoblju velik broj PTT službenika revolucionarno i napredno djelovao je u okvirima svojeg Udruženja PTT službenika Hrvatske i Jugoslavije ili izravno u članstvu SKOJ-a i KPJ. Brojni od njih izravno su sudjelovali ili pomagali narodnooslobodilačku borbu, a jedan od organizatora poznate diverzije na zagrebačkoj pošti 14. rujna 1941. godine bio je upravo Podravec – narodni heroj Vilim Galjer, rodom iz Prugovca kraj Đurđevca.³⁷

III

Svoj najsnažniji razvoj PTT promet ostvario je i u koprivničko-đurđevačkoj Podravini u razdoblju nakon oslobođenja, a pogotovo u zadnjih dvadesetak godina.

Fizički obujam usluga koje danas pruža pošta u Podravini neusporedivo je veći u odnosu na stanje prije drugog svjetskog rata, a PTT promet svrstava se u jednu od vrlo važnih privrednih grana i funkcija razvoja naše zemlje i našega kraja. Osnivanjem pošte u Kunovcu 1950. godine, završeno je stvaranje i zaokruživanje osnovne mreže pošta u koprivničko-đurđevačkoj Podravini, tako da danas na području OOUR-a PTT prometa Koprivnica djeluje 22 pošte ili jedna pošta na oko četiri tisuće stanovnika.

U organizacijskom smislu, podravske pošte djelovale su sve do 1961. godine u sastavu Poduzeća PTT saobraćaja u Zagrebu, koje je i na području bjelovarske regije imalo svoje kotarske pošte i njihove izvršne jedinice (mjesne pošte). Registracija osamostaljenog Poduzeća PTT saobraćaja sa sjedištem u Bjelovaru izvršena je 27. prosinca 1960. godine kod Okružnog privrednog suda u Bjelovaru (upisano je pod brojem Fi-669/60). Tako je

ovo regionalno poduzeće PTT prometa počelo samostalno djelovati od 1. siječnja 1961, a 15. travnja 1961. godine obavljani su i izbori za prve samostalne organe samoupravljanja. Tako konstituirano poduzeće registrirano je sredinom 1961. godine kod Okružnog privrednog suda u Bjelovaru, te nastavlja svoje djelovanje sve do danas.³⁸

Ova reorganizacija pošta provedena je na temelju Zakona o organizaciji Jugoslavenskih pošta, telegrafa i telefona iz 1960, kao i na osnovi Pravila Poduzeća PTT saobraćaja Zagreb. Već u 1961. godini Poduzeće PTT saobraćaja u Bjelovaru dobiva svoja zasebna Pravila, te se na temelju njih stvara osnovna organizacijska struktura. Radi primjera ove nove organizacijske strukture, navodimo osnovne organizacijske jedinice Poduzeća PTT saobraćaja Bjelovar sa 31. prosincom 1961. godine: sa sjedištem u Bjelovaru, Daruvaru, Koprivnici, Križevcima i Virovitici osnovane su od bivših kotarskih PTT jedinica posebne Osnovne PTT jedinice (radne jedinice), koje su obavljale prijenos PTT usluga i održavanje PTT postrojenja, a pripojena su im i bivša nadzorništva TT linija. Te radne jedinice imale su i svoje zasebne osnovne organe samoupravljanja: radničke savjete, upravne odbore i upravitelje, a u prosjeku su zapošljavale tada od 80 do 150 radnika. Na razini Poduzeća PTT saobraćaja Bjelovar djelovao je Poštansko-telegrafsko-telefonski odsjek, zatim Tehnički odsjek, Privredni odsjek i Opći odsjek, te centralni samoupravni organi – Radnički savjet, Upravni odbor, Kolegij i direktor. Takva samoupravna struktura u svojoj osnovi ostala je sve do danas.

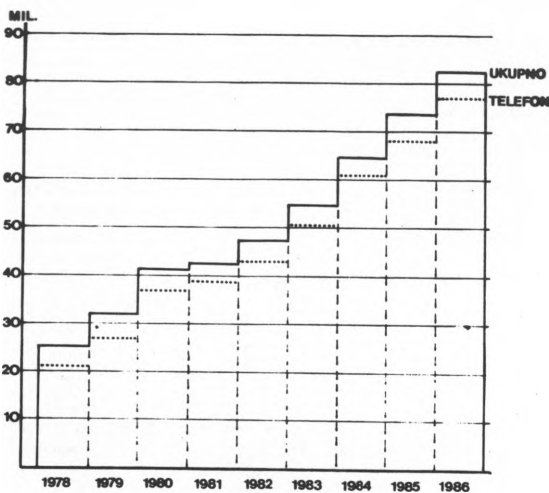
Na osnovi novog Ustava i Zakona o udruženom radu, krajem 1977. završen je proces konstituiranja Radne organizacije PTT prometa Bjelovar na novim samoupravno-rukovodnim principima, pa od tada poduzeće preko

šest osnovnih organizacija udruženog rada i jedne radne zajednice. Osnovne organizacije udruženoga rada formirane su uglavnom na teritorijalnom principu, pa tako posluju posebni OOUR-i PTT prometa u Bjelovaru (25 jedinica PTT mreže), Daruvaru (16), Koprivnici (22 jedinice), Križevcima (15) i Virovitici (9). Također djeluje i OOUR TT tehničke službe sa sjedištem u Bjelovaru, koji za cijelu radnu organizaciju obavlja djelatnost izgradnje, rekonstrukcije, popravaka i održavanja telegrafskih i telefonskih postrojenja. Sa sjedištem u Bjelovaru djeluje i RZ Zajedničke službe, koja je organizirana na sektorskom principu: Sektor za pravne i opće poslove, Sektor za kadrovske poslove, Sektor za poslove PTT prometa, Sektor za projektiranje, razvoj i investicije, Sektor za privrednoračunske poslove i Sektor za analitičko-pravne poslove.³⁹

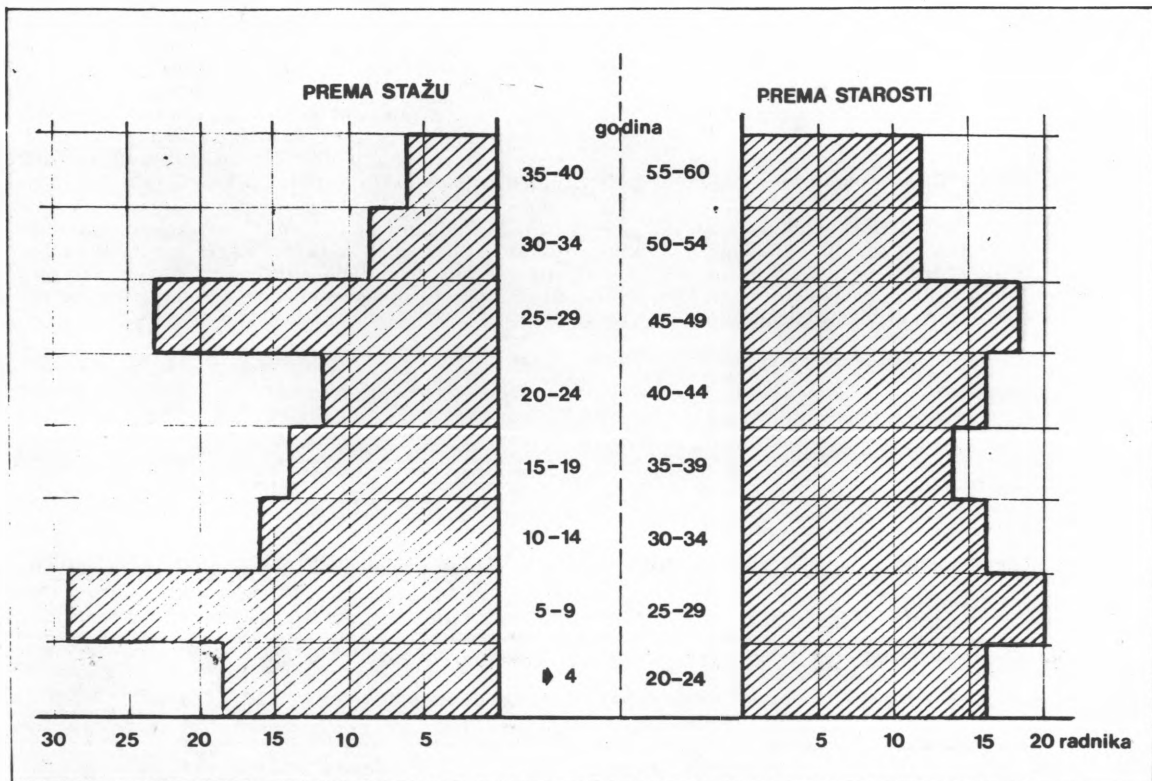
Na osnovi ovih organizacijsko-samoupravnih promjena, pošta na području kopriivničko-đurđevačke Podravine samostalno djeluje od 1961. godine, kada su i izabrani prvi organi samoupravljanja tadašnje radne jedinice, odnosno od 1977. godine kada je formirana osnovna organizacija udruženoga rada. Na području općina Koprivnica i Đurđevac (osim pošte Pitomača, koja pripada u OOUR PTT prometa Virovitica) u sastavu OOUR-a PTT Koprivnica nalaze se 22 izvršne jedinice ili pošte, koje sa 124 zaposlena radnika zadovoljavaju potrebe za poštanskim, telegrafskim i telefonskim uslugama oko 97.000 stanovnika, te razmjerno razvijene industrije i niza drugih tercijarnih i kvartarnih djelatnosti na ovom području, a osobito u Koprivnici, Đurđevcu i Virju. Danas izvršne jedinice ili pošte OOUR-a PTT Koprivnica djeluju u slijedećim većim naseljima kopriivničko-đurđevačke Podravine: Drenovici Podravskoj, Kalinovcu, Kloštru Podravskom, Koprivnici, Koprivničkim E.egima, Kunovcu, Legradu, Molvama, Novigradu Podravskom, Peterancu, Podravskim Sesvetama, Rasinji, Reki, Sokolovcu, Virju i Ždali. Prosječno svakoj pošti gravitira šest naselja (ukupno na području OOUR-a PTT prometa Koprivnica nalazi se 134 naselja) ili 4.000 stanovnika, dok je dostava pošte organizirana u svo domaćinstva bez obzira na lokaciju.

Brži razvoj investicijske izgradnje, a osobito razvoj telefonije, kao i brz rast fizičkog obujma poštanskih usluga, vezan je prvenstveno uz razdoblje nakon stvaranja radnih jedinica i osnovnih organizacija udruženoga rada, dakle za zadnjih dvadesetak godina. U tom razdoblju i na području kopriivničko-đurđevačke Podravine ostvaren je vidan napredak pošte, telegrafa i telefona, ali razina ovih usluga još uvijek ne zadovoljava stvarne potrebe stanovništva i privrede, odnosno još je uvijek znatno ispod standarda ekonomski razvijenih zemalja Evrope.

U toku prošlih četvrt stoljeća obnovljene su gotovo sve pošte na području OOUR-a PTT promet Koprivnica, bilo da su obavljene veće adaptacije poslovnih i tehničkih prostorija, ili pak neka dogradnja i proširenje, a u nekim naseljima izgrađeni su i novi PTT objekti. Kod većine pošta ugrađena je nova šalterska oprema i poštanska mehanizacija. Određeni radovi tako su obavljani na poštama u Drenovici Podravskoj, u Drnju, Đelokvcu, Ferdinandovcu, Goli, Hlebinama, Kalinovcu, Kloštru Podravskom, Koprivničkim Bregima, Kunovcu, Legradu, Molvama, Novigradu Podravskom, Peterancu, Podravskim Sesvetama, Reki, Virju i Ždali, a osobito u Đurđevcu i Koprivnici, gdje su i potrebe za proširenjem poštanskih usluga najveće. Tako je, primjerice, u Koprivnici potpuno obnovljena i proširena

Kretanje ukupnog broja PTT usluga (i sudjelovanja telefonskih usluga u tom broju) u OOUR PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. godine

Struktura zaposlenog osoblja u OOOR PTT prometa u Koprivnici prema dužini radnoga staža i godinama starosti – stanje 31. ožujka 1987. godine

poštanska zgrada, a izgrađen je i suvremeni objekt telekomunikacija, koji je predan na uporabu 25. svibnja 1979. godine. Bilo je to jedno od najznačajnijih investicija u razvoj PTT mreže u Podravini uopće.

Posebna pozornost, naročito u zadnjem desetljeću, poklanja se razvoju telefonije, jer na tom planu potrebe podravske gradova i sela vrlo su velike i još uvijek samo djelomično zadovoljene. Radovi na izgradnji potrebnih objekata i prostorija, kao i nabavci telefonskih centrala i postavljanja telefonske mreže, obavljaju se kontinuirano i uz velike napore kako OOOR-a PTT prometa Koprivnica i cijele RO PTT prometa Bjelovar, tako i niza sufinacijera, od kojih su najznačajniji podravske privredne organizacije, zatim mjesne zajednice i sami građani. Na razvijanju telefonije uspostavljena je djelotvorna suradnja PTT i korisnika usluga, ali usprkos tomu sve potrebe, osobito u seoskim naseljima, još nisu zadovoljene.

Danas (krajem 1986.) nalaze se u funkciji automatske telefonske centrale u nekoliko glavnih pošta, kojima gravitiraju i ostala područja, tako da cijela koprivničko-đurđevačka Podravina pripada relativno dobro povezanoj mreži telefonskih linija. Na području OOOR-a PTT prometa Koprivnica instalirano je u 11 telefonskih centrala ukupno 10.360 priključaka, što znači da na jedan priključak dolazi oko četiri domaćinstva, a to je još uvi-

jek znatno ispod prosjeka razvijenih zemalja, a i stvarnih potreba i mogućnosti podravske domaćinstava (ako se uzme u obzir da jedan dio tih priključaka otpada na privredne i druge organizacije, onda je stanje u opskrbljenosti domaćinstava telefonskim linijama i znatno nepovoljnije).

Evog i teritorijalnog rasporeda instaliranih telefonskih centrala u ovom dijelu Podravine: u Koprivnici 7.000 priključaka, u Đurđevcu 1400, u Virju 400, u Goli 60, u Ferdinandovcu 120, u Novigradu Podravskom 200, u Kloštru Podravskom 180, u Legradu 200, u Drnju 200 i u Reki 200 telefonskih priključaka. U toku 1987. još su puštene u pogon dvije automatske telefonske centrale i to u Đelekovcu sa 200 i Hlebinama sa 180 priključaka. Sve ove centrale raspolažu prenosnim međumjesnim vezama, kao i uređajima za napajanje (a u Koprivnici i s rezervnim uređajem za napajanje). U Đurđevcu i Koprivnici montirani su u posebni telegrafski kanali.⁴⁰

Zavisno od investicijskih ulaganja, kao i broja i kvalificiranosti zaposlenih, te potreba stanovništva i privrede, zadnjih dvadesetak godina i u Podravini razmjerno vrlo brzo raste fizički obujam obavljenih poštanskih usluga, kao i financijsko poslovanje OOOR-a PTT promet Koprivnica. Prema službenoj klasifikaciji, dakle prema

kvaliteti usluga, opremljenosti i drugim kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima, pošte na području OOUR-a PTT Koprivnica, svrstane su u šest redova: prvog reda je jedino pošta u Koprivnici, zatim trećeg reda pošta u Đurđevcu, dok su dvije pošte četvrtog reda, zatim čak 15 pošta petog reda i preostale tri pošte šestog reda.⁴¹

Od 1978. godine, dakle od autonomnijeg poslovanja OOUR-a PTT Koprivnica, obujam pruženih usluga vrlo je brzo rastao. Ako se broj obavljenih usluga u 1978. godini označi sa 100, onda je taj indeks za 1986. godinu iznosio čak 439, što znači da se obujam poštanskih usluga na našem području povećao za gotovo tri i pol puta (Tablica 1). U strukturi obavljenih usluga, broj obavlje-

nih klasičnih poštanskih usluga (pisma, paketi i slično) ostao je praktički nepromijenjen i kreće se godišnje na oko 4,5 milijuna, a isto tako i broj ostalih usluga – oko 200.000, dok je broj telegrafskih usluga čak opao – od oko 47.000 u 1978. na oko 34.000 u 1986. godini. Prema tomu, najbrži napredak ostvaren je u razvoju telefonije, što je u skladu s potrebama stanovništva i privrede našega kraja. Tako je u 1978. iskorišteno nešto preko 21 milijuna telefonskih impulsa, a broj ovih usluga povećao se u 1986. godini na gotovo 78 milijuna, s tendencijom daljnjeg porasta. Dok su telefonski impulsi u ukupnoj strukturi usluga sudjelovali 1978. godine sa 82,0 posto, to relativno sudjelovanje povećano je u 1986. godini na 94,2 posto, a pretpostavlja se da će i dalje rasti (Tablica 1).⁴²

Tablica 1. Kretanje obujma usluga izvršenih u OOUR-u PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. i plan za 1990. g. U tisućama

Godina	Poštanske usluge	Telegrafske usluge	Telefonske usluge	Posto od ukupno	Ostalo	Ukupno	Index
1978.	4 363	47	21 072	82,0	207	25 689	100
1979.	4 913	46	27 420	84,2	199	32 578	127
1980.	4 538	41	37 407	88,7	200	42 185	164
1981.	3 875	38	39 058	72,0	182	43 153	168
1982.	4 044	38	43 987	91,1	214	48 283	188
1983.	4 032	38	50 054	92,2	188	54 312	211
1984.	4 418	37	60 507	92,8	190	65 152	254
1985.	4 681	38	68 759	93,3	195	73 673	287
1986.	4 619	34	77 703	94,2	139	82 495	321
Plan 1990.	5 200	38	107 224	95,2	215	112 677	439

Izvor: Zaključni računi OOUR-a PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. i plan razvoja od 1986. do 1990. godine

Tablica 2. Kretanje ukupnog prihoda i dohotka u OOUR-u PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. godine (tekuće cijene)

Godina	Ukupni prihod	Dohodak	Sudjelovanje dohotka u ukupnom prihodu (%)
1978.	31 353 559	21 517 824	68,6
1979.	39 975 007	27 287 281	68,3
1980.	54 955 772	35 387 063	64,4
1981.	75 593 251	49 702 310	65,7
1982.	92 587 251	65 504 532	70,7
1983.	122 844 008	85 381 234	69,5
1984.	185 405 524	131 722 759	71,0
1985.	312 732 215	205 877 729	65,8
1986.	679 434 127	464 773 740	68,4

Izvor: Zaključni računi OOUR-a PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. godine

Grupa PTT-radnika snimljena pred zgradom pošte u Koprivnici 1957. godine

Dakako da je s usponom fizičkog obujma usluga rasta i obujam financijskog poslovanja, kao i uspješnosti rada OOUR-a PTT prometa Koprivnica. U Tablici 2 iznijeli smo osnovne podatke o kretanju ukupnog prihoda i dohotka u ovom OOUR-u i to po tekućim cijenama, jer nema adekvatne metodologije za preračunavanje ovih pokazatelja na realne odnose cijena. No, bez obzira na brz hod inflacije (pogotovo zadnjih nekoliko godina), financijski pokazatelji podravskih poštara bilježe tako značajan uspon da je i iz ovakve tablice vidljiv napredak u poslovanju. Godine 1978. ukupni prihod iznosio je oko 31,5 milijuna, a u 1986. godini 679,5 milijuna dinara, dok je u istom usporednom razdoblju dohodak porastao od oko 21,5 na gotovo 45 milijuna dinara (Tablica 2). Kroz prošlih devet godina sudjelovanje dohotka u ukupnom prihodu nije se bitnije mijenjalo i iznosilo je oko 68 posto, što govori o relativno ujednačenim uvjetima poslovanja, odnosno o ujednačenim rezultatima rada.⁴³ U zadnjih deset godina i fizički obujam usluga i financijski pokazatelji poslovanja OOUR-a PTT prometa Koprivnica imali su nešto brži hod nego u većini drugih osnovnih organizacija udruženog rada u RO PTT Bjelovar, kao i od prosjeka ove radne organizacije, što je i razumljivo s obzirom na razmjerno brzi rast koprivničke i podravske privrede i njezinih potreba za PTT uslugama.

Usprikoš povećanom obujmu PTT usluga i pokazatelja poslovanja, broj zaposlenih radnika u OOUR-u PTT prometa Koprivnica minimalno je povećan, što govori s jedne strane o većoj produktivnosti rada, a s druge strane o boljoj opremljenosti i automatizaciji. U 1965. godini tu je radilo ukupno 105 radnika, od kojih je je-

dan bio s višom stručnom spremom, 27 sa srednjom i čak 77 sa nižom stručnom spremom. Ukupan broj zaposlenih do 1987. povećao se svega na 124, ali je uvelike poboljšana kvalifikacijska struktura. Danas u ovom OOUR-u radi jedan radnik s visokom stručnom spremom, 6 s višom, čak 55 sa srednjom i 56 s nižom stručnom spremom, te jedan visoko i jedan kvalificirani radnik i četiri nekvalificirana radnika. Preko polovice zaposlenih su žene.⁴⁴

I ostale kvalitativne karakteristike zaposlenog osoblja u OOUR PTT prometa Koprivnica razmjerno su povoljne, iako se vodi briga da se ova struktura još više poboljša, a pogotovo da se poveća broj školovanih kadrova, što je i neophodno s obzirom na prodor automatizacije i kompjuterizacije u poštansku službu. Što se tiče dužine radnoga staža, može se zaključiti da na podravskim poštama rade razmjerno iskusni radnici: prosječna dužina radnoga staža iznosi, naime, oko 19 godina. Evo podataka i po osnovnim grupama dužine radnog staža: u 1987. je sa stažom od jedne do pet godina bilo uposleno 18 radnika, od 5 do 9 godina 29 radnika, od 10 do 14 godina 16 radnika, od 15 do 19 godina 14 radnika, od 20 do 24 godine 12 radnika, od 25 do 29 godina 23 radnika, od 30 do 34 godine 9 radnika i preko 35 godina staža 6 radnika.⁴⁵

Slična je situacija i sa starosnom strukturom: u OOUR-u PTT prometa Koprivnica zaposleni su radnici prosječne starosti oko 34 godine, što znači da to nije kolektiv pretežno mladih, već uglavnom iskusnijih kadrova. To ujedno upućuje na zaključak da je i fluktuacija radne snage razmjerno vrlo niska, što svakako pozitivno utječe na kvalitetu pružanja usluga. U grupi staro-

Detalj s otvorenja suvremenog objekta telekomunikacija u Koprivnici 25. svibnja 1979. godine

ti od 20 do 24 godina u ovom OOUR-u zaposleno je 16 radnika, od 25 do 29 godina 20 (ukupno je zaposleno 27 radnika omladinskog uzrasta), zatim od 30 do 34 godine 16, od 35 do 39 godina 14, od 40 do 44 godina 16, od 45 do 49 godina 18, od 50 do 54 godina 12 i starijih od 55 godina 12 radnika.⁴⁶

I dnevne migracije, odnosno svakodnevno putovanje na posao u drugo mjesto od naselja stanovanja, nešto su slabije izražene u OOUR-u PTT prometa Koprivnica nego u privredi Koprivnice, što je i posve razumljivo. Od svih zaposlenih (124) svakodnevno na posao putuju iz drugog mjesta samo 32 radnika ili 26 posto (stanje 31. ožujka 1987). Evo i konkretnih podataka o pravcima ovih dnevnih migracija poštanskih službenika u koprivničko-đurđevačkoj Podravini: na rad u Koprivnicu svakodnevno putuju četiri radnika iz Bregi, dva iz Novigrada, dva iz Torčeca, tri iz Reke, te po jedan iz Hudovljana, Đelekovca i Drnja. U Brege putuje jedan radnik iz Koprivnice, u Sokolovac putuje jedan radnik iz Koprivnice, u Legrad putuje po jedan radnik iz Podravske Selnice i Marije na Muri, u Reku putuje jedan radnik iz Sokolovca, u Peteranec putuje jedan radnik iz Gole, u Đurđevac putuje po jedan radnik iz Budrovca, Kalinov-

ca, Pitomače, Virja, Staroga Graca i Kladara i jedan iz Đurđevca u Kloštar. U Podravske Sesvete putuju dva radnika iz Kloštra Podravskog, u Virje putuje jedan radnik iz Pitomače, u Drenovicu putuje jedan radnik iz Ferdinandovca i u Molve putuje jedan radnik iz Virja. Prema tome, ispremiješanost putujućih radnika iz pojedinih naselja je dosta izražena.⁴⁶

Usprkos razmjerno uspješnog razvoja PTT službe na području koprivničko-đurđevačke Podravine, činjenica je da još nije dostignuta željena i potrebna razina njezine razvijenosti, odnosno da su se ove usluge dijelom sporije razvijale od drugih privrednih djelatnosti. To znači da je neophodno slijedećih godina brže razvijati PTT usluge, želi li se ostvariti ukupni harmoničniji privredni i društveni razvoj u koprivničkoj i đurđevačkoj općini. Disharmonija u razini razvijenosti PTT usluga i stvarnih potreba osobito je izražena u ruralnim naseljima i općenito na području općine Đurđevac.

Već plan razvoja svih oblika PTT usluga u okviru OOUR-a PTT prometa Koprivnica za razdoblje od 1986. do 1990. godine predviđa barem djelomično ublažavanje spomenutih razvojnih disproporcija, iako zbog sadašnje ekonomske krize očito dolazi u pitanje realizaci-

ja dijela zacrtanih razvojnih planova. Spomenuti plan razvoja predviđa ponajprije znatna poboljšanja u domeni gustine telefonske mreže, a potom i u drugim oblicima PTT usluga. Tako se planira da će na području koprivničkog OOUR-a ukupan broj PTT usluga u 1990. godini narasti na blizu 113 milijuna (u odnosu na 82,5 milijuna u 1986. godini). Od toga broj klasičnih poštanskih usluga porast će na oko 5,2 milijuna (1986. godine 4,6), telegrafskih usluga na oko 38.000 (1986. godine 34.000), ostalih PTT usluga na 215.000 (1986. godine 139.000), a najviše telefonskih impulsa – na oko 107 milijuna (1986. godine oko 78 milijuna). S tim u vezi planira se povećanje kapaciteta automatskih telefonskih priključaka s oko 11.760 u 1985. na oko 19.440 u 1990. godini, što je povećanje za oko 65 posto. Uzevši teritorijalno, relativno će se broj telefonskih priključaka nešto brže povećavati na području đurđevačke općine, gdje je dosad telefonija bila slabije razvijena.⁴⁷

Uz povećanje automatskih telefonskih priključaka (uključujući i izgradnju nekih novih telefonskih automatskih centrala), do 1990. planirana su i druga značajna ulaganja. Tako se planira urediti novi poštanski poslovni prostor u Rasinji, Bregima, Goli, i drugdje, pr-

venstveno u suradnji s tamošnjim mjesnim zajednicama, te znatno proširiti šalterski i drugi prostor u Đurđevcu i donekle u Koprivnici. Značajne investicije planiraju se i na planu širenja suvremene kabelaške mreže PTT linija, zatim uključivanje vlastita terminala u JUPAK mrežu, ulaganja u magistralne i međunarodne PTT kapacitete, proširenje telegrafskog prometa za još šest kanala, itd. Za sve to bi trebalo, prema cijenama iz 1985. godine, uložiti gotovo 2,5 milijarde dinara. S obzirom na postojeće privredne poteškoće, najvjerojatnije se postavljeni program razvoja neće u cjelini ostvariti, ali bi ostvarivanje bržeg razvoja PTT prometa u Podravini bilo neophodno ukoliko se ne želi da on postane ozbiljnija kočnica ukupnom ekonomskom razvoju kraja.⁴⁸

U skladu s općim razvojem našega društva i sistema, i u radnoj jedinici, odnosno u OOUR-u PTT prometa Koprivnica, vodila se posebna briga o razvijanju samoupravnih društvenih odnosa, radu društveno-političkih organizacija i ukupnom društvenom angažmanu zaposlenih. Spomenimo ovdje da se prvi organi samoupravljanja u radnoj jedinici Koprivnica Poduzeća PTT prometa Bjelovar izabrani u travnju 1961. godine i da oni kontinuirano djeluju sve do danas, uspješno obavljajući

Poštanski objekti u Koprivnici, snimljeni ljeta 1987. godine

Predsjednik Radničkog savjeta OOUR PTT-prometa Koprivnica Vlado Jakopanec predaje nagradu za deset godina rada Stanislavu Živku, na proslavi 200. obljetnice pošte u Koprivnici 30. svibnja 1987. godine

svoju odgovornu funkciju. Članovi prvog Radničkog savjeta 1961. bili su: Marija Ferenci, Neda Ivanović, Tomo Barčanec, Đurđa Sikinger, Ivan Treščec, Marija Rušak, Vinko Trdak, Marija Biršič, Ivan Križović, Božo Pezelj, Ankica Maltež, Stjepan Andrejek, Sunčana Kovač, Stjepan Hrženjak i Mihajlo Peroš. Evo i popisa članova sadašnjeg (1987) Radničkog savjeta OOUR PTT prometa u Koprivnici: Stjepan Horvat, Ana Prlić, Radmila Jovović, Lucija Derezić, Mato Bubalo, Željko Tvorčić, Stanko Tvarog, Branko Ciganović, Mirko Mađerčić, Ivan Ožegović, Franjo Peić, Slavica Zvonar, Đuro Gončar, Josip Bogadi i Vlado Jakopanec (predsjednik).

Aktivno djeluju i društveno-političke organizacije, od kojih su najaktivnije Osnovna organizacija Saveza komunista, Osnovna organizacija Sindikata i Osnovna organizacija Saveza socijalističke omladine. Danas (1987) Sekretarijat OO SK djeluje u slijedećem sastavu: Zlatko Ištvanović, Ljerka Sinjeri, Ljubomir Vuger, Radmila Jovović i Ivan Križovec; Izvršni odbor OO Sindikata: Stanko Tvarog, Ružica Babić, Mira Flegarić, Krešimir Gabaj, Stjepan Horvat i Anita Kragulj, te Predsjedni-

štvo OO SSO: Anita Kragulj, Milan Pintar, Vlasta Krumpeštar, Josip Bogadi i Milan Rožman.⁴⁹

Radnici OOUR-a PTT prometa Koprivnica obilježili su 30. svibnja 1987. godine, svečanom sjednicom svojeg Radničkog savjeta u Koprivnici, 200. obljetnicu postojanja i kontinuiranog djelovanja pošte u Koprivnici, odnosno dva stoljeća poštanske službe u Podravini. Bila je to prigodna svečanost, koja je još jednom evocirala sjećanja na dugogodišnju, pa i višestoljetnu djelatnost poštanskih radnika u ovom kraju, koji su dali i te kako važan doprinos ukupnom razvoju Podravine i Koprivnice. Referat o razvoju u prošlosti, sadašnjem stupnju razvijenosti i zadacima budućeg razvoja, podnio je direktor OOUR-a Ivan Treščec, a među gostima bili su najistaknutiji rukovodioci koprivničke i đurđevačke općine, RO PTT prometa Bjelovar i drugi uzvanici. Podijeljene su nagrade i priznanja dugogodišnjim radnicima. I ova skromna svečanost podsjetila je na izuzetnu važnost PTT prometa u tokovima privrednog razvoja, jer bez adekvatne pažnje izgradnji i funkcioniranju svim oblicima PTT prometa nema niti skladnog razvitka ostalih privrednih i društvenih djelatnosti.⁵⁰

**200. GODIŠNJICA
POŠTE U
KOPRIVNICI**

Svečana sjednica u povodu 200. obljetnice pošte u Koprivnici 30. svibnja 1987. godine – prigodni referat podnosi direktor OOUR-a PTT-prometa Koprivnica Ivan Treščec

1. Pošta, Enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda, knjiga 5, Zagreb 1969, str. 248–251.
2. Ljerka Sokol: Organiziranje prijenosa vijesti u Slavoniji od 16. do 17. stoljeća, PTT arhiv, 16, Beograd 1970, str. 21–50
3. Pošta, Enciklopedija JLZ, o.c., str. 249
4. Ljerka Sokol, o.c., str. 21–50
5. Tade Smitčiklas: Povijest Hrvata, II, Zagreb 1879, str. 96–112.
6. Ljerka Sokol, o.c., str. 21–50
7. Mira Ilijanić, Marija Mirković: Urbani razvoj Ludbrega, monografija Ludbrega, Ludbreg 1984, str. 132.
8. Marija Winter: Kulturno-prosvjetna društva u Ludbregu i okolici, monografija Ludbreg, Ludbreg 1984, str. 439
9. Velimir Sokol: Kurirske veze preko Balkana u XVII., XVII. i XIX. stoljeću, PTT arhiv, 17, Beograd 1971, str. 53–90
10. Dragutin Feletar: Podravina, Koprivnica 1973.
11. Velimir Sokol: Počeci i razvoj normativnog reguliranja telegrafskog saobraćaja do godine 1850, PTT arhiv, 16, Beograd 1970, str. 105–131
12. Mirko Androić: Neke značajke razvoja Varaždina u 18. stoljeću, Varaždinski zbornik 1181–1981, Varaždin 1983, str. 209–216
13. Primjerice, u Historijskom arhivu u Varaždinu čuva se dokument iz kojeg doznajemo da kraljevski poštar Ivan Adalbert Drach u Varaždinu dobiva na ime jaharine od grada Varaždina 13 forinti i 30 novčića za prijenos pošte u Zagreb i Rehenitz. HAV, 1700, I–I, LXXV–4
14. Ljerka Plješa: Prilog Bibliografiji članaka o pošti u Jugoslavenskoj štampi od 1945, PTT arhiv, 13, Beograd 1968, str. 135–188; Organizacija pošta i poštanska služba – Regesta prema dokumentima u fondovima Državnog arhiva u Varaždinu, PTT arhiv, 13, Beograd 1968, str. 223–232; HAV, 1765, I–I, IX–70
15. HAV, 1771, I–I, VII–73
16. HAV, 1787, I–I, fasc. 103–176
17. HAV, 1787, I–I, fasc. 103–181
18. Leander Brozović: Grada za povijest Koprivnice, Koprivnica 1978, str. 129. Brozović spominje i 1768. kao moguću godinu osnivanja koprivničke pošte, što je također vjerojatno, tim više što su osnovni oblici poštanskog prometa tekli preko Koprivnice i znatno ranije, pa još i od 16. stoljeća (vezano uz funkcioniranje Vojne krajine)
19. HAV, 1787, I–I, fasc. 103–185.
20. Mato Kudumija: Đurđevac, Đurđevac 1968.
21. Razdaljina poštanskih putova između pojedinih gradova određivala se po broju »stanica« (postaja), odnosno po broju potrebnih mijenjanja konja koji su vukli dilažanse. Tako se, primjerice, magistrat grada Varaždina obavještava 1804. godine da rastojanje između poštanskih postaja u Koprivnici i Bjelovaru iznosi 2,5 »stanice«. HAV, 1804, I–I, fasc. 103–344.
22. Leander Brozović, o.c., str. 129
23. Leander Brozović, o.c., str. 129; Koprivnica – grad i spomenici, Zagreb 1986.
24. Leander Brozović, o.c., str. 129
25. Dragutin Feletar: Glazbeni život Koprivnice, Koprivnica 1977, str. 20; Novine hrvatsko-slavonsko-dalmatinske, broj 99, Zagreb 12. prosinca 1846.
26. Leander Brozović, o.c., str. 129.
27. Enciklopedija JLZ, o.c., str. 248–251
28. Leander Brozović, o.c., str. 129
29. Prema podacima iz PTT muzeja u Zagrebu, rukopisni popis datuma osnivanja pošta na teritoriju Hrvatske, I poštanski uredi u Pitomači i Virovitici osnovani su već 1849. godine, a telegraf je uveden 1866. godine. Ivan Rendulić, Tomislav Turudić, Miroslav Budak: Promet kao faktor razvoja općine Virovitica, Virovitički zbornik 1234–1984, Virovitica–Zagreb 1986, str. 609–611
30. Uglavnom prema podacima PTT muzeja u Zagrebu; Dragutin Feletar: Legrad, Čakovec 1971; Fabijan Kovač: Iz stogodišnje prošlosti Virja 1840–1940, rukopis u Župnom dvoru Virje; Blaž Magjer: Casti i dobru zavičaja, Zagreb 1937; Nikola Rukavina: Povijest kraljevske pošte od domaće dinastije do danas, Zagreb 1941.
31. Velimir Sokol: Počeci i razvoj normativnog reguliranja . . . o.c., str. 105–131
32. Prema podacima PTT muzeja u Zagrebu
33. Plan grada Koprivnice iz 1863. godine, Muzej grada Koprivnice; Dragutin Feletar: Historijsko-geografsko značenje pruga u podravsko-bilogorskoj regiji, Željeznička pruga Botovo–Koprivnica–Dugo Selo, Koprivnica 1987, str. 11–20
34. Paskal Cvekan: Virje, Virje 1976, str. 48
35. Milan Janjatović: Postanak i razvitak pošte u Novigradu, u knjizi Blaža Magjera: Casti i dobru zavičaja, Zagreb 1937, str. 385–387.
36. Prema podacima PTT muzeja u Zagrebu. Za ostale pošte našlost nemamo točnih podataka o uvođenju telefona
37. Krešimir Šalomon: Narodni heroj Vilim Galjer, Podravski zbornik, Koprivnica 1976, str. 53–61
38. U sudski registar uvedeno je pod brojem Fi–287/61–2. Prema dokumentima o osnivanju Poduzeća PTT saobraćaja Bjelovar
39. Prema dokumentaciji RO PTT prometa Bjelovar o rukovodno-samoupravnoj organizaciji i registraciji
40. Iz dokumentacije OOUR PTT prometa Koprivnica o investicijskom razvoju
41. Klasifikacija pošta obavljena je na temelju kriterija propisanih u PTT vjesniku 2/1956 i 12/1961
42. Zaključni računi OOUR PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. godine
43. Prema zaključnim računima OOUR PTT prometa Koprivnica od 1978. do 1986. godine
44. Iz kadrovske evidencije OOUR PTT prometa Koprivnica za 1965. i 1987. godinu
45. Iz evidencije o duljini radnoga staža zaposlenih u OOUR PTT prometa Koprivnica – stanje 31. ožujka 1987. godine
46. Matični kartoni zaposlenih u OOUR PTT prometa Koprivnica – stanje 31. ožujka 1987. godine
47. Planirano je da na području općine Đurđevac bude 1990. godine za 125 posto više telefonskih automatskih priključaka nego u 1985. godini, a na području općine Koprivnica za 40 posto
48. Srednjoročni plan razvoja OOUR PTT prometa Koprivnica za razdoblje od 1986. do 1990. godine, Koprivnica siječnja 1986.
49. Prema podacima opće službe OOUR PTT prometa Koprivnica
50. Mirko Kvakarić: Dva stoljeća pošte u Koprivnici, Glas Podravine, Koprivnica, 5. lipnja 1987; Ivan Treščec: Referat o 200-godišnjem razvoju pošte u Podravini na svečanoj sjednici Radničkog savjeta OOUR PTT prometa Koprivnica, 30. svibnja 1987. godine